

ELŐFIZETÉSI ÁR:
Egész évre . . . 6 korona
Egyes szám ára 4 fillér.

MEGJELNIK HETENKINT EGYSZER:
szombaton és egyes rend-
kívüli alkalmakkor.

A VÁROS

SZERKESZTŐSÉG:
Városi közlevéltár (város-
háza, földszint 7. sz. Ide
küldendők a kéziratok.

KIADÓHIVATAL:
Városi könyvnyomda-vállal-
lat irodája. Ide küldendők
az előfizetési díjak és hirde-
tések.

KÖZIGAZGATÁSI, KÖZMŰVELŐDÉSI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP.

== Felelős szerkesztő: KONCZ ÁKOS. ==

Kiadótulajdonos: A VÁROSI KÖNYVNYOMDA-VÁLLALAT.

A közigazgatási bizottságból.

Városunk közigazgatási bizottsága június 5-én tartotta meg rendes ülését Kovács József polgármester elnöklésével, miután Domahidy Elemér főispán akadályozva vala megjelenésében. Az ülésen résztvettek: Körner Adolf főjegyző, Magoss György dr. főügyész, Szabó Kálmán tb. főjegyző, Roncsik Lajos árvaszéki elnök, Tüdös Kálmán dr. főorvos, Borsos József építész, főmérnökhelyettes, Csánky Viktor kir. tanácsos, tanfelügyelő, Ternovszky Alajos kir. tanácsos, pénzügyigazgató, Mányi József műszaki tanácsos, az államépítészeti hivatal főnöke, Reitz János főállatorvos, továbbá Balkányi Miklós dr., Fejér Ferenc dr., Rickl Antal, Tóth István, Hegedüs István dr. és Zöld József jegyzők.

Az egyes szakelőadók a következőkben számoltak be május hónapról.

A polgármesteri jelentést a bizottság tudomásul vette, ugyszintén az árvaszéki elnök, államépítészeti hivatal, kir. ügyész és főállatorvos jelentését.

Tüdös Kálmán dr. városunk május havi közegészségi állapotáról a következő jelentést tette:

Május hónapban a közegészségi viszonyok olyanok voltak, mint áprilisban. Sem rosszabbak, sem jobbak. A megbetegedések és halálozások száma kevesebb volt, de a ragályos esetek szaporodtak. Előfordult ronszoló toroklob 8, vörheny 24, szamarhurut 16, kanyaró 21, járványos fültömírgylob 6, hasihagymáz 2, bányahimlő 6, trachoma 8, vérhas 2 esetben. Halállal végződött 4 vörheny, 1 kanyaró, 1 fültömírgylob és 2 hasihagymáz eset.

A piaci vizsgálatokat hetenként kétszer tartottak kielégítő eredménnyel. A köztisztaság valamennyire javult. A védhimlőoltások szabályosan folynak. A közkutak állapota kielégítő. A szeptesi állami iskolát a tanító családjában előfordult ragályos betegség miatt 2 hétre bezárták. A járványkórház tetőzetét a vihar megrongálta.

A születések száma 140 fi, 148 nő, a halálozásoké 85 fi, 95 nő, a szaporodás 180, vagyis 14,18 százalék. Nevezetesebb halálokok voltak: hevenyragályos betegségek 9, gümőkór 31, rák 7, görcsök 17, bélhurut 10, erőszakos halál 10. A kórházban ápoltak május hónapban 373 beteget. Az önkéntes mentők 85 esetben adtak segílyt.

Ternovszky Alajos kir. pénzügyigazgató jelentése szerint befolyt május hónapban 310,717 kor. 43 fillér, hadmentességi díjban 2965 kor. 06 fillér, bélyegjövédékben 103,470 kor. 42 fillér, jogilletékben 107,222 kor. 42 fillér, díjjövédékben 2921 kor. 16 fillér, dohányjövédékben 211,347 kor. 26 fillér, határvámjövédékben 24,076 kor. 21 fillér, fogyasztási ivaladóban 27,083 kor. 33 fillér. Fizetési halasztást 58, időleges házadómentességet 14 esetben adtak. Általában megállapítható, hogy az adófizetés igen kedvező eredményeket tüntet fel a múlt évi hasonló hónapokhoz szemben.

Csánky Viktor kir. tanfelügyelő bejelentette, hogy az országos tanítói árvaházban két tifuszos megbetegedés történt és pedig Halász Mária és Varga Ilona. A két gyermek szabadságon volt otthon és a betegséget otthon sze-

rezték. A két árva a kórházba került, ahol el is halt. Elhalt még más betegségben egy másik gyermek is. Az árvaházat dezinficiálták. A kultuszminiszter az árvaház költségvetését jóváhagyta s erre 113,122 korona államségélyt engedélyezett.

A közigazgatási bizottság tudomásul vette a kereskedelemügyi miniszter következő leiratát:

Debreczen sz. kir. város Közigazgatási Bizottságának.

Utalással a közigazgatási bizottságnak múlt évi szeptember 5-én és ez évi február hó 5-én a miniszterelnök urhoz intézett felterjesztéseire, a következőkről értesitem:

A bizottság már 1908. évben fordult hivatali elődömhöz azzal a kérelemmel, hogy Debreczenből az ország határállomásai felé közvetlen vonatok indíttassanak.

E kérelemre hivatkozással elődöm 1908. évi július hó 9-én 53,641. sz. a. kifejtette, hogy Debreczennek az ország különböző részei felé elegendő és igen kedvező vonatösszeköttetései vannak, továbbá, hogy Budapest felé és felől is alkalmas napszakokban közlekedő 2—2 gyors, 1—1 kombinált gyors és személy és 2—2 közvetlen személyvonat áll a közönség rendelkezésére.

E közvetlen vonatokon kívül 1910 május 1. óta Debreczen—Budapest között irányonként 1—1 kombinált személy- és vegyesvonatu összeköttetés létesült.

Ugyancsak javultak 1908. óta a közvetlen vonatösszeköttetések Debreczen—Kassa és Debreczen—Kolozsvár között is, amennyiben a debreczen—nagyváradai vonal megnyitásával Debreczen—Kolozsvár, a hegyaljai vasut megnyitásával pedig Debreczen—Kassa között létesült 1—1 újabb vonat összeköttetés.

Ez utóbbiakkal együtt Debreczen városának a megjelölt három viszonylatban jelenleg összesen 32 közvetlen vonatösszeköttetése van és pedig

1. Budapest felé és felől Püspökladányon át, irányonként 6—6 (3—3 gyors, 3—3 személyvonat);
2. Kassa felé és felől Miskolcra át irányonként 3—3, Szerencs—Hidasnémetin át irányonként 1—1;
3. Kolozsvár felé és felől Püspökladányon át irányonként 5—5 (3—3 gyors, 2—2 személyvonat), Nagyváradon át irányonként 1—1 közvetlen vonatösszeköttetés.

Az előadottakból kitünik, hogy Debreczen város érdekei állandó figyelemben részesíttetnek és úgy vélem, hogy a felsorolt vonatösszeköttetésekkel Debreczen város jogos és méltányos igényei ez időszerint kielégíttetnek tekinthetők.

Budapest, 1912 április hó 29-én.

Beöthy.

Az általános drágaság.

Immár leszögezhetjük azt a szomorú valóságot, hogy Debreczen az ország egyik legdrágább városa. A piaci árak hatáttalanul emelkednek és maholnap a megélhetés is napi gondokat ad még a módosabb embernek is. A piaci árak emelkedése egyik-másik feltétlenül szük-

séges élelmi cikknél a 100%-ot is meghaladja és bár jó időjárásban van részünk, amely a kerti veteményekre kedvező volt, a zöldségek és nyári főzelékek csak a módosabb asztalokon találhatók. Mert, hogy júniusban, kedvező időjárás közepett 20—24 fillér legyen egy hitvány kalarábé, 1 korona egy liter zöldborsó, 1 kor 20 fillér egy liter zöldbab, egy-két szál gyökér és répa 10—20 fillér, a krumpli literenként 14—40 fillér, ez már olyan áremelkedés, amelyet kis- és középjövedelmű családfentartó nem bír el. A hus szintén drága és árához mérten erőtlén és silány, egyszóval eljutottunk ahhoz a határhoz, melyen túl már nincs egyéb hátra az elpusztulásnál.

Mosolyogva, vagy bosszankodva olvassuk a drágaság megszüntetését célzó ankétokat, fájdalom azonban, hogy e tekintetben egyetlen új eszmét sem hallunk, amely célhoz vezetne. De úgy vagyunk magunk is, hogy az általános drágaság megszüntetésére nem tudunk semmit sem javasolni. Vannak köztünk olyanok, akik ennek megszüntetését egy „vásárcsarnok“ felállításától várják. Mi azonban nem hisszük, hogy ez a különben — nagy városban — szükséges intézmény javítva a helyzetet, mert tapasztalati tény, hogy a vásárcsarnoki intézmény a piaci rendet megteremti és itt az élelmi cikkek jobban ellenőrizhetők és kényelmi szempontból ajánlatos, az általános drágaság megszüntetéséhez azonban ez intézménynek semmi köze, mert az árusok abban az esetben még több helypénzt fizetnek, amely többletet — nagyon természetes — a fogyasztó közönségen veszik be.

Senki se gondolja azonban azt, hogy mi ellenségei vagyunk a vásárcsarnok felállításának. Bár már kész volna az a vásárcsarnok, mert ezek a szerteszórt piacok kegyetlenül bosszantják a bevásárlókat már csak azért is, mert négy különböző élelmi cikket négy különböző helyen kell összeszedniük a rekkenő hőségben, vagy a tél hidegében. Ámde mi a vásárcsarnoktól nem várunk árcsökkenést, valami mélyebb közgazdasági nyomorúság oka ezeknek az áldatlan viszonyoknak, melyek azonban sokáig már nem tarthatnak és amelyek azoknak kell segíteni, akik a népjóléti intézményeket szívükön viselik.

A mi piacunknak azonban egyéb baja is van. Kevés kivétellel az árusok durvák, neveletlenek és úgy gerájkák magukat, mintha a vevőnek volna szerencséje, ha drága pénzen az ő silány dolgait kénytelen-kelletlen megvenni. Jó lenne ezeknek valami olcsó áron piaci illetant adni a rendőrség útján, hátha tanulnának egy kis emberséget. Uri nő, még ha nagyon jó gazdaasszony is, vonakodva megy a piacra, mert pirulva kénytelen hallgatni azokat a mocskos megjegyzéseket, amelyek felé repülnek, ha alkudni merészel.

Másik nagy hibája piacunknak az, hogy egyes terményeket literrel mérnek és ezzel alaposan becsapják a vevőközönséget. Ezek a literek összevissza vannak horpasztva, nem véletlenségből, hanem azért, hogy kevesebb férjen a mértékekbe. Ki az ördög hallott krumplit literrel mérni, vagy hagymát. El kell rendelni, hogy kilószámra mérjék az ilyen élelmi szereket. Aki huncut, ezen is fog csalni, de még sem annyira, mint a literen, amelybe oly ügyesen rakják be a cikkeket, hogy az edény alja teljesen üres marad. Ugyanígy tesznek a gyümölcsössel. E sorok írójával történt, hogy elég vakmerő volt öt liter cseresznyét venni, literenként 1 kor. 20 fillérért, otthon megmérte a drága, férges gyümölcsöt és lett belőle becsületesen kimérve két egész liter. Került tehát egy liter cseresznye 3 koronába.

Erélyes rendőrfőkapitányunk, akinek már annyi okos és szigorú intézkedése nyert dicséretet — ez irányban sokat tehetne. Rendelje el, illetve szüntesse be a literrel való árulást és teremtsen rendet a piacon. Hálás lesz intézkedéséért az egész város, mert ha már drágán veszünk meg valamit, kapjunk érte megfelelő ellenértéket.

A helyi piaci árusok a vidékről hozott árúkat megveszik és a másik pillanatban már méreg drágán adják el. Nem egyszer láttuk, hogy a helyi árús megvett a vidéki asszonytól két koronáért egy kosár gombát és tíz perc múlva öt koronát árult belőle. Szabadabbá kell tenni a

piacot a vidékieknek, akik még nem olyan kitanultak, mint a helybeliek és valami utat-módot kell találni arra nézve, hogy kofáink ne harácsolják össze a vevők elől a behozott piaci terményeket.

Nem annyira vásárcsarnok kell ide, mint *piacrendezés*. Meg kell tisztítani a piacot szigorú rendőri intézkedéssel a zsarolóktól és lelkiismeretlen kufároktól.

3437—1912. ki.

Körözés.

Haga Etelka, ugocsavármegyei „Perényi“ közkórházi volt ápoló állítólag sároszoroszi születésű volt nagyborzsovai (Bereg megye) lakos, illetőségének megállapítása végett kihallgatásra vált szülségessé.

Miután nevezett ismeretlen helyen tartózkodik, felkéretnek az összes hatóságok, hogy nevezettet nyomoztatni és feltalálás esetén illetőségi viszonyaira nézve tüzetesen kihallgatni s a felvett jegyzőkönyvet hivatalomnak megküldeni sziveskedjenek.

Nemleges értesítés mellőzését kérem. Személyleírása: 21 éves, ref. vallásu, hajadon, alacsony köpcös, barna cigány bőrű, haja, szeme fekete, arcza kerek, orra, szája rendes, fogai épek, különös ismertető jelei nincsenek.

Nagyszöllös, 1912 május 20.

Alispán.

Mirek.

— **A héten a Hortobágy hasznosításának** tanulmányozására városunkba érkeztek Bartóky József dr. államtitkár, Darányi Béla, Serbán János, Lovass Sándor miniszteri tanácsosok, Vizsnay Géza miniszteri osztálytanácsos, Landráf János halászati főfelügyelő, Proniusz Oszkár dr. miniszteri fogalmazó, akik a Hortobágyra kiszállottak. A város részéről ott voltak Medgyaszay Miklós tanácsnok, Török Gábor erdőmester, Czverdely Andor kulturmérnök. A bizottság kocsikon bejárta a Hortobágyot, megtekintvén alaposan a hasznosítandó pusztarészeket. Mindenesetre terjedelmes jelentésben fognak beszámolni a földmívelési miniszter urnak a tapasztaltakról. Nincs okunk kételkedni, hogy ezen szemle nagy lépéssel viszi előre a Hortobágy hasznosításának ügyét, melynek végleges megoldása a város egyik legnagyobb érdeke.

— **A tanyai iskolák évvizsgálata.** A debreczeni tanyai állami iskolák vizsgálati a következő sorrendben lesznek megtartva: Junius 15. Ohat, Ohat-Telekháza és Ondód II. Junius 16-án Ondód I. Junius 17-én Ebes és Nagycsere. Junius 18-án Fancsika és Haláp. Junius 19-én Hegyes és Macs. Junius 20-án Pacz és Kösélyszeg. Junius 21-én Bánk és Elep. Junius 22-én Szepes. Az ondódi II. sz. iskola évvizsgálata eredetileg junius 16-ra volt kitűzve, mivel azonban az iskola tanítója rajztanítói vizsgálatot tesz ezen napon, vizsgálati 15-ére lett áttéve.

— **Értesítés.** A m. kir. honvédelmi miniszter leirata szerint a közös hadseregnél ténylegesen szolgáló katonák az aratás és egyéb fontos mezeti munkák idejére három hétre ez évben is el fognak szabadságotatni, mely szabadság személyesen, kihallgatáson (rapporton) kérelmezendő.

— **Madházi udvar a városi muzeumban.** Debreczen város muzeumának legújabb szerzeménye egy egész udvar természetes anyagokból beépítve és körülkerítve. Hajduhadházi kigazda telkének $\frac{1}{12}$ -ed nagyságban igen ügyesen megcsinált mintája, amely hiven tünteti elő a hajduság keleti részén elterjedt építkezési módot. Az épít-

kezésnél, keritkezésnél leggyakrabban használtatni szokott anyagokból készült minta rácsos, berena, sövény és garágya kerítéssel körülvett udvaron nádfedelű, szobára, pitvarra, kamarára osztott tornácos lakóházat, ugyanugy fedett istállót és szekérszint: ugynevezett német ólat (melybe ezelőtt a beszállásolt katona lovát kötötték be) s mellette görét, sertés ólat ábrázol. Nem hiányzik az udvarról a boglyába rakott felaprózott tűzifa s a gémes kut sem. Sőt az udvaron ott áll a szekér is. A megtekintésre érdemes mintát a muzeum utmutatásai szerint egy hajduhadházi fiatal ezermester: ifju Karap Imre készítette. Az udvarra beállított szekér pedig egy nádudvari iskolás fiúnak kézi ügyességét dicséri.

Pályázati hirdetmény

Báró Wullersdorf Urbair Bernát altengernagy által 2 szegény beteg tengerész katona segélyezésére létesített alapítványra.

A „Mária Anna császári alapítványi bizottság“ pályázatot hirdet, a fentnevezett alapítvány jövedelméből 2 szegény beteg tengerész katona között, az 1912. évben kiosztásra kerülő 140—140 korona segélyre.

Az alapítványra oly tengerész katonák bírnak igényvel, kik a cs. és kir. haditengerészet kötelekéből tényleges katonai szolgálati idejük alatt keletkezett betegség miatt ellátási igény nélkül bocsátottak el.

Az alapítványi segély a folyamodók közül a két legérdemesebbnek egy évre adományoztatik és augusztus 10-én mint alapító évforgulóján fizettetik ki. Azon körülmény, hogy valaki ezen alapítvány jótéteményében már részesült, a segélydíjnak újbóli elnyerését nem zárja ki. Felhívtnak tehát az igényjogosultak, hogy a szükséges igazoló okmányokkal felszerelt pályázati folyamodványikat folyó évi július hó 1-ig a trieszti cs. és kir. tengerész kerületi parancsnokságához nyujtsák be.

A folyamodó által igazolandó:

1) hogy a cs. és kir. haditengerészet kötelekéből tényleges katonai szolgálata alatt keletkezett betegség miatt ellátási igény nélkül bocsátott el;

2) hogy vagyontalan, szegény és segélyre szorult.

Ezen utóbbi körülmény szegénységi, vagy helyhatósági bizonyítvánnyal igazolandó.

Pályázati hirdetmény.

A m. kir. honvédelmi miniszter a m. kir. honvéd hadapródiskolákban, valamint a közös hadseregbeli hadapródiskolában az 1912—1913. tanév kezdetén betöltendő helyekre vonatkozólag pályázatot hirdet.

Debreczen sz. kir. városnak a m. kir. honvéd hadapródiskolában 1 (egy) alapítványi helye van üresedésben, melynek elnyerése céljából a kellőleg felszerelt pályázati kérvények 1912. évi június hó 23-án délután 5 óráig adandók be a városi tanács iktatóhivatalába (Városház, földszint.)

A közös hadseregbeli hadapródiskolákban pedig 300 magyar állami alapítványi hely van üresedésben, melyre a pályázni óhajtok figyelme különösen felhivatik arra, hogy a pályázati véghatáridő 1912. évi július 10.

A vonatkozó pályázati hirdetmények a katonai és illetőségi ügyosztálynál (Városház, emelet 19. sz.) a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

A városi tanács katonai és illetőségi ügyosztályától.

!! MEGJELENT !!

□ A VÁROSI TANÁCS KIADÁSÁBAN □

DEBRECZEN SZAB. KIR. VÁROS ÉRVÉNYBEN LÉVŐ SZABÁLYRENDELETEINEK GYŰJTEMÉNYE.

Az 564 oldal terjedelmű vaskos kötet ára
2 KORONA.

Kapható a városi könyvnyomda-vállalat irodájában. **Kossuth-utca, városház-épület.**

Alapított 1561.

Telefon: 270.

« DEBRECZEN SZAB. KIR. VÁROS »

KÖNYVNYOMDA-VÁLLALATA.

(VÁROSHÁZÉPÜLET, KOSSUTH-UTCA.)

A modern technika legújabb vívmányaival felszerelve, készít mindenféle nyomtatványokat a legegyszerűbbtől a legdiszesebbig, jutányos ár mellett. ☺☺☺☺☺

Meghívók, eljegyzési kártyák, üzleti nyomtatványok, körlevelek a legizlésesebben állíttatnak ki. — Vidéki megrendeléseket gyorsan és pontosan eszközöl. ☺☺☺

Tartós betűrebből készült tömöntvényekkel helybeli és vidéki nyomdáknak, könyvkötőknek jutányos árért rövid idő alatt szolgálunk.

Debreczen szabad királyi város

világítási vállalata

városi üzlet Piac-utca 81. sz. alatt.

Elvállalja: légszesz és villamos vezetékek és felszerelések be-
rendezését világítási és ipari célokra. Gázkályháknaál és főzők-
nél az elhasznált légszesz legfeljebb egyharmadrész áru, mint
a tüzelés költsége. Szép és olcsó lámpák, csillárok és hozzá-
való felszerelések kaphatók. Szállít mindenféle dinamó gépeket
és villamos motóro- **pirszén (koks)** házhoz szál-
kat. — Elsőrendü **porosz kőszén** litva olcsóbban
mint bárhol **fekete kőszén kátrány** megrendelhető a lég-
és tiszta : **szeszgyárban** vagy a
városi üzletben. Valamint épületek és favazak megvédésére való
**tetszés szerinti mennyi-
ségben.** — Mindennemü
felvilágosítással szivesen szolgál az igazgató:

Debreczeni Jenő gépezsmérnök.

Gyári telefon: 74.

Városi üzlet telefon: 90.